

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Működés	12 hónapra	Egész évre	6 hónapra
Magyarországon	12 korona	10 korona	6 korona
Külföldön	15 korona	12 korona	8 korona

Felelős szerkesztő
Kutas Imre.

Szerkesztőség Csapó-utca 9. sz.
Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel.

Vaszary Kolos.

Debreczen, okt. 23.

1891. évi október hó 30-án nyújtott át Vaszary Kolos hercegprímás Ő eminenciájának király Dekrétuma, melyel Magyarország primásává neveztetett ki. A kinevezés sokaknak meglepetés volt. A püspöki kar egynél több több tagjának nevét terjesztették Simor János utódképpen. Ez egyházejedelmek várakozása jogosultabbnak látszott, mint a panonnalmi főapáté ki addig szerényebb körben zajtalanul működött s nem gondolt arra, hogy ily magas állásra jusson, hol az a kötelesség és lehetőség hárult reá, hogy hatalmasabban nyuljon belé az események menetébe. De igen fontosak voltak, melyek Ő Felsőge akkori tanácsadói arra indították, hogy a minden harcziasságról ment, szelidlelkű épp oly istenfélő, mint hazafias panonnalmi főapát mellett keljenek síkra. A béke a felekezetek közt s a katolikus egyház és az állam közt megrendült és a folytonos villongás veszedelmes összeütközések hírnöke volt. Ebben tikkasztó légkörben a magyar kormány Vaszaryra irányította tekintetét s álhatatos ragaszkodott hozzá minden cselszövés daczára, melyet Rómában és Bécsben fontak. A király bölcsessége felismerte, mily sok függ a helyes választástól és a felekezeti béke érdekében

Vaszary Kolos mellett döntött. Csak már egy évtized múltán vagyunk képesek teljesen méltányolni, mily szerencsés sugallat volt Vaszary Kolost ültetni a legmagassabb egyház méltóságba, melyet a magyar király adhat. Az új primás egyetlen szóval meghatározta egyházkormányzati programját oly határozottsággal, mely minden kételyt, minden félremagyarázást feltétlenül kizár. „Pax“ a jelszava és az az istenbéke, mely egész valóját eltölti s mindenkinek, a más vallásuaknak is oly rokonszenvenessé teszi őt, volt az, mire a legelső naptól kezdve törekedett s amit álhatatossága által el is ért. A küzdelmek ugyan nem maradtak ki de nem fajultak el, nem okoztak mélyreható károkat s nem vívódtak oly fegyverekkel, melyk a kiegyeztetést lehetetlenné tették volna. Ezt a nagy érdemét a hercegprímásnak el kell ismerni s kétséges, valjon másban meg lett volna-e hasonló mértékben az arravalóság. E nagy érdem mellett kell-e még a hercegprímás kitünő tulajdonságainak gyöngysoráról fényes szónoki tehetségéről, mely tudományosságáról és kimeríthetetlen emberszeretetéről külön megemlékeznünk? — Ki nem ismeri ezt hazánkban is nem tudja, hogy Vaszary kivált a szegényeknek és szűkölködőknek nyitotta meg szívét, kik benne látják meg testesülve azt az irgalmaságot, mely Krisztust örök mintaképpé tette s mely minden

jó ember tulajdonsága. Az első évtized befejeztével ezrek és ezrek benső kívánata száll ég felé, hogy a mindenható tartsa meg Vaszary Kolost még évek során át, hogy teljesíthesse nagy küldetését a király a haza és az egyház szolgálatában.

Nagy reformok.

Debreczen, okt. 23.

A közel jövő országos érdekű teendői közül három probléma magaslik ki. Első az adóreform, második a közigazgatás újjászervezése, illetve államosítása, harmadik a tisztviselők fizetés emelése. Ha az új törvényhozás sikerrel oldja meg csak ezt a három feladatot is, olyan műveket alkotott, melyekkel a kitörülhetetlen betűkkel véste magát ez ország történetébe.

Az adóreformról már sokat beszéltek nálunk, tervezet is készült róla s a tervezet ismeri is a közönség. Az elv, melynek szellemében reform készül, a progresszivitás elve, a vagyoni állapothoz mért arányos adózás. A progresszivitás elvét hangoztatták eddig mindazon illetékes faktorok, akik az adóreformról beszéltek s nekünk nincs okunk ebben az ígéretben kételkednünk. Csakis a progresszív rendszernek van értelme, ha újat akarunk teremteni az adózás terén. Ha nem ilyen lesz az új törvény, akkor nem is kell, mert oíthatatlan, rossz és igbzság-

Tárcza.

Az eladott kutya.

— Mulatságos história. —
Írta: Szini Péter.

Karcza rektor, ki a szabadságharcz idején mint főhadnagy került Világos elé fegyverlerakásra, nagy kedvelője volt a trétának s vidékszerető ismerik azt a jeles tulajdonságát, hogy folyvást azon töri fejét, miként üzön trétát a legkomolyabb dologból is.

A szabadságharcz szomorú kimenetele után sokáig bujdokolt, míg végre egyik tiszaháti faluba került, ahol éppen megürült volt a rektori hivatal. Karcza kapott az alkalmon s felajánlotta szolgálatát a zsiros-haju hiveknek, kik örömmel fogadták be az iskolaházba, mert már nem igen került rektor a nyomorult fizetésre.

Karcza rektor azonban csak megélt, valahogy a keserves diurnumból, a mennyiben az ott lakozó Csehi földesur asztalánál kész ebéd és vacsora várt reá, ahonnan sokszor oly virágos kedvében került elő, hogy saját hajléka helyett a szomszédban lakó Bak János ajtaján kezdett dörömbözni, nyavalyássá téven illetlen ordítózásával az egész háznépet.

Bak János rendes, becsületes, iparkodó gazda s köznyelven mondva: nagyon iránycs ember volt. Csak az az egy baj találtódott nála, hogy annak idején, mikoribau megnősült, nem igen olvasgatta volt meg a házassági tizparancsolatot, mert ha elol-

vasta volna, bizonyára nem teszi azt a boldogot, hogy feleségül vegye Ladik Pál ifjan hátrahagyott özvegyét, hanem keres az ő jámbor természetéhez akkurátus asszonyszemélyt.

Mert Ladik Pál, ha ugyan a mennyei ablakokon át le lehet pillantani a földi halandók küzdelme helyére, éppen nem bánta meg, hogy a földi helyett más hazát cserélt és bizonyára kész lett volna menybeli jusát is elszalasztani, ha szent Péter arról biztosítja, hogy felesége is oda kvártélyoztatik, hol ő vagyon. Hajh, hajh! Hiszen még elgondolni is sok azt, a mennyi keserűséget kellett elnyelnie attól az asszonytól, a ki most Bak János uramat titulálja holmi oktan állatna pászoló czimekkel, mint tesztem azt: marha, számár, ökör, stb.

Bak János annak idején, mikor az ész boldogító adományát osztogatták, nagyon eltalála késni s mire odaérkezett, hogy ő ismeretlen a tudás vizéből, már csak a sálakja jutott neki. Olyan ember lett, a kinek észbeli telfogása nem terjed túl az ökre szarvánál s az asszonyi bölcs belátó ész nélkül talán még szájához sem tudta volna vinni az eledelt.

No de hiszen nem azért volt Ladik Pálné katonás asszony, hogy Bak János uramat csak oly könnyedén el hagyja becsülni. Nem ő!... Kigyótekitetű szemérintettek, gyors ruganyosságú megáldott lábait toppantottak, s ha Bak János e jelekből érteni nem volt hajlandó, bizony még az a rózsás körmű tenyer is oda felnyitódott a képes részére.

Egyszóval hát a tunya Bak János, a ki

eddig oly különös előszeretettel igyekezett Isten drága napját lopni, a tűzverü menyecske mellett teljesen átváltozott s törekedett iparkodó gazda lenni.

E törekvésének tudható be, hogy a komájától, a ki Csehi uraságnál juhászodott tavasz eljöttével egy him nemü bárányt szerzett be.

A juhász koma, a ki úgy kéz alatt többször iszogatta a boldogító krumplinedvet Bak János urammal, könnyen állt az alkura s holmi szokásos egyezkedés után átadta a keservesen bégető bárányt a komának, a ki nagy lelki örömmel baktatott vele haza.

— Nézd csak, Julis, mit hoztam?! — rántotta elő gubája alul a gyolcsfehér szőrű kis ártatlanságot.

Az asszony éppen az esztovátára felhuzott fonalat kenegette valami éles kéfével. A jámbor férj szavaira hátrafordította büszkén tartani szokott fejét s látván a hozott parányiságot, rá förmedt Bak uramra:

— Hát oszt' minek hozta azt ide? Ki fog vele babrálni?

— Hát te... vagyis, hogy hát én! Felnevelem az ebuggattát s olyan kos lesz belőle, mint...

— Mint kendből! — szólt közbe Julis.
— Mán ne vekszálj, Julis, mikor a jót akarom! Ha megnő, jó pénzt adnak érte!

— No hát csak nevelgesse kend, hanem azt megmondom, hogy elvigye a szemem elől az ölba, mert én ki nem állhatom a juhszagot;

E kijelentésre, melyet a jámbor atyafi parancsolatnak is vehetett, Bak János uram

talán lehet csak, ilyen pedig van nekünk most is.

Szükséges, hogy a városok és községek élénk figyelemmel kísérjék az adóreform tervezetének fejlődését, mert százéves tapasztalat bizonyítja, hogy az ország különböző vidékein különböző az adóalapok, különböző az adókiszámítások a szokáshoz és a helyi viszonyokhoz képest. Ezeket egy kalap alá venni nem lehet s ezért szükséges, hogy mindennemű adóalapállapotról külön gondoskodják a reform.

Régi, százéves bajok nyernek majd orvoslást a progresszív adó behozatala által, első sorban a kisbirtokosok, a fél és negyed szesziók tulajdonosai szabadulnak fel az adórábszolgálat alól. Ez a körülmény maga nemzetfentartó vívmány.

A második nagy munka, mely Magyarországra vár a közigazgatás reformjának év tizedek óta függő kérdése.

Van már egy helyes új törvényünk, mely mintegy bevezetésül szolgál a nagy reformnak; a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló. A törvény jó, de a tapasztalás máris azt bizonyítja, hogy félmunka. A lábadózó világból ránk szakadt vármegyei közigazgatást nem lehet toldás földással korrigálni, csak gyökeres új törvényvel. Remélni merjük, hogy most már nem maradunk a pusztai ígérettel való megalégedésnél, hanem követelni fogjuk az intéző faktoroktól, hogy egyszer már eleget tegyenek az évtizedes ígéreteknek. Tisztában vagyunk azzal, hogy nehéz, de talán még kényesebb munka ez a reform, mert annyi érdekbe ütközik, a hány közigazgatási járása van Magyarországnak. Mindegy.

Meg kell már lenni egyszer a nagy

lepittesztette megbajusztalanított ajakát s méltó rezignációval koltöztette ki a bárányt az istállóba.

Nőtt is ott a kis báránka szemlátó mást, mert Bak János, mikor csak tehetett, jól tartotta tejjel. Jó husba jutott mihamar s már a szájkás szarvacskája is kezdett mutatkozni gondországú homlokán.

Bak uram, mint gyermekkel meg nem áldott szerencsés halandó, minden boldogságot az ügyes tekintetű kis koscskában találta. Mikor csak menekülhetett a mindenfűrészes asszonyi szem tekintete elől, ment az istállóba s pulyaként játszott el a virgoncz állatkával.

A mint teltek a napok, a koscska annál jobban kitüntette faji jénegét. Bak uram elébe tartotta tenyerét s a gondórfürtű jószág jó messziről neki ugrott s megszegett homlokával nagyokat ütött rajta.

E gyakorlat folytán a fajtájára büszke kos virtusa napról-napra növekedett. Most már még a nyájából haza térő disznót is megütötte homlokával, melyben a jó Bak nem csekély örömet talált.

Isten tudja: meddig tartott volna e kedélyes állapot s hányszor lett volna még alkalmára a jó Baknak mielőtt kikacagni magát a kos gonosz csinyjein, ha véletlenül oly esetet nem rögtönöz, a mely miatt a bárány helyzete teljesen tarthatatlanná vált a ház körül.

Ugy lett tudniillik, hogy Csákos téhen megborjázott s Julis asszony, mint aféle szemés nő, maga jart, el körüte s fajta ki tőgyéből a tejet.

Hát egyszer mikor éppen ott guzsorgott a téhen mellett s boldog önteltséggel húzogatta ki a tejet a téhen emlőiből a kezében

operációknak, máskülönben seha meg nem gyógyul a kóros test.

Egyfelől az autonómia, másfelől az államhatalom érdekeinek Charibdiszi között kell elvitorlázni azoknak, akik erőt és bátorságot éreznek magukban arra, hogy a közigazgatást a modern kor igényeinek megfelelően reformálják. De velük van és bizalommal nézi munkálkodásukat az az egész ország közönsége s ebből merítsenek invencziót és erőt.

A harmadik feladat az állami tisztviselők s ennek kapcsán a törvényhatósági és községi tisztviselők fizetési viszonyainak rendezése. Az az egyhangú panaszot circeidés, meg az ország minden egyes városából, ahol állami tisztviselők vannak, oly impozánsan felhangzott, az az egyértelműség, melylyel az ország értelmiségének színe-java egy cél érdekében állást foglalt — lehetetlen, hogy hatását téveszteni az illetékes tényezőkre. Elvégre ők a magyar állam gépezetének alkatrészei s ez a gépezet nem működhetik korrekten, ha visszautasított, lefört ambíciója és a felsőbbség parancsszava által elhallgattatott tisztviselők vezeték az ügyeket az állami hivatalokban.

Eltételezve a humanizmus szempontjából, a fentemlített szempont olyan fontosnak látszik, hogy az már magában rejti a tisztviselők mozgalmának sikereit.

A burok szabadságharcza.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 23.

A Petit Bleu szenzációs jelentéseket közöl a Fokföldről. A brüsszeli újság katonai tudósítója szerint a Fokföldön a lázadás

tartott rocskába, mint valami hirtelen jött zúgó szélnek zendülése, csak neki ugrott a nő mozgólódását vele való tréfálásnak magyarázó kos és erős homlokával úgy lökte hátra, hogy a mitsem gyanító Julis asszonyt orrával tapogatta meg az istálló hidlását, a kezében tartott rocska meg sebes szaladásal futott ki a jászol alá, nem törhetvén magában tovább a bele fejt tejet.

— Szent Isten! Mi ez? — tápáskodott fel Julis asszony, karagtól szikrázó szemekkel. — Mi lökött engem az orromra?

Felállott és szemmeresztve tekintett szét. A kos még akkor is ott állt és reá bámuló Julis asszonynak ujjal irányítani kezdé szeges homlokát.

— Oh, hogy a hóhér kötött volna fel avval a tyutyu emberrel együtt, te beste állat! Hát te lökdösöl itt engem? — sivalkodott fel Julis asszony s mint valami elvadult állat, oly dühvel rontott be a szobába.

Bak uram éppen egy tál habart paszulyból kanalizott teljes nyugodtsággal, midőn, mint valami tenyegető szellem, berontott a dühre lobbant hárpia.

Első teendője volt, hogy a kezében tartott üres sajtárt férje ura fejéhez melltassa.

— No, mi a? — kapott homlokához Bak uram. — Megbolondultál, te Julis, vagy mi lett? Ilyent látni!

— Miféle állatokat szerez kend ide a házhoz? . . . Vigye el kendet vele együtt az ördög!

— Mán hogy én? . . . Ugyan no! . . . — Kend hát! Mondtam, hogy ne szerkessze ide azt a gyalázatos bárányt! Azért

már nemcsak a hollandusok között terjed, hanem átesapott az angol lakosságra is. Az angolok is azon vannak, hogy egy szabad délafrikai köztársaságot létesítsenek, mert belálik az angolok tehetetlenségét, kormányzatuk rosszaságát. A burok, az afrikanderek és a fökföldi angolok valamennyien azt a célt tűzték maguk elé, hogy az angol igát lerázzák magukról. A forrongás az egész Fokföldön nagy. Kitchener rémülve látja a veszedelmet és tehetetlenül áll vele szemben. Nem tudja hogy mivéte legyen, most, hogy az angolok is tömegesen a felkelők pártjához állanak. Azon elmélkedik: vajjon halomra ölesse saját véreit is?

Nagy örömet okozott az angolok közt az a hír, amelyről mi is megemlékeztünk, hogy a burok legrettenhetetlenebb tábornoka, De Wett meghalt. A halálhíre vonatkozólag a Hamburger Fremdenblattnak Londonból a következőket jelentik: Itt az a hír van elterjedve, hogy De Wett néhány hónap előtt megsérült. Egy gránátszilánk vállcsontjába furódott és veszedelmesen megsebesítette. Sebe később meggyógyosodott és a burok vezér halálát okozta. Hágában, a hol a burküldött-ség időzik, tagadják a halálhírt. A küldött-ség tagjai De Wett halálát egész más oknak tulajdonítják. Mindenesetre nagy csapása lenne a burok igaz ügyének, ha De Wett tényleg elpusztult volna, mert a burok közt a legkiválóbb hadvezéri talentum volt, aki fáradhatatlan erélylyel, kitartással lelkesítette a burokat igaz ügyük védelmében.

Hire jár, hogy az a nagyhatalom, amely a burok érdekében végre-valahára köze akar lépni: az amerikai Egyesült Államok. Roosevelt, a köztársaság új elnöke ugyanis kijelentette egy nála járt követségnek, hogy ő és Amerika egész közvéleménye rokonszenvez a burok igaz ügyével. Ami tőle ki fog telni, azt ugyanis mind megteszi az érdekében. Lehet, hogy Roosevelt állásfoglalásával van összeköttetésben az a londoni távirat, amely jelenti, hogy a jövő csütörtökre sürgősen miniszteri tanácsot hívtak egybe.

csak itt hagyta úgy-e, hogy engem bosszantsan vele! Most is úgy orramra lökött a téhen alatt, hogy ijedtemben majd elálok még a lélekzetem is. Hát muszáj vagyok én ilyeneket elszenvedni a kend bolond spak-siója miá? Eltakarítsa innét, annyit mondok, mert ha én még többet ott találok azt a gyalázatos állatot, hát nem a sajtárt vágom a kend fejéhez, hanem azt a sunda jószágot!

No, ez akkurátusan meg volt mondva. Mit volt mit tenni? Bak uram belátta, hogy az asszonyi felförmedvén ellenében semmit se fog használni semmiféle apelláció. Elhatározta tehát, hogy a békesség kedvéért tartsa a bárányon.

Épen kapóra jött e feltett határozatra másnapon tartandó baromvásár. Kora reggel Bak János szomszéd megbogozta a bárány lábát valami kötélfével. Felvette a hátára a keservesen nyekergő jószágot és utnak indult a székváros felé.

Jámbor házörzője, a lomposfarku »Póták« látván gazdájának készülődését, farkosóval szedőzködött össze, s mikor Bak uram utnak eredt, illő nyelvtögtetéssel követte gazdáját nyomban a város felé.

Történt pedig, mely szerint beérvén Bak János a megkötözött kossal és Póták kuttyájával a székvárosba, véletlenül reá talált egy szekerre, mely falujokba való volt s mely mellett Karcsa rektor állott, várván valami ismerősre, a kivel betérjen oda, a hol nem busulnak.

A mint meglátta a báránnyal hátán meglehetősen szontyolodott ábrázattal közelgő Bak Jánost, menten gonosz furfang végrehajtsa ötlött elméjébe.

A kormány, hir szerint, ezen a minisztertanácsban fontos kijelentéseket fog tenni a dél-afrikai háború kérdésében.

Botha tábornok sorsáról teljesen megbízható jelentések még nem érkeztek. Durbanból azt írják, hogy Botha seregének egy részével megmenekült az üldöző angolok elől. De egy másik bur csapatot még mindig körülkerítve tartanak az angolok. Botha mondja a jelentés, a Pongola-erdőn keresztül Sváziföldre menekült. Az erdő rengeteg kiterjedésénél fogva Botha menekülését az angolok meg nem akadályozhatták. Botha visszavonulása azért mégis rendkívül nehéz volt, mert az angolok lépten-nyomon nyugtalanították. De végre mégis biztonságban van most. Bothának megmenekülése ismét érzékeny csapás az angolokra, mert Londonban napok óta fönne hirdették, hogy Botha, a burok fővezére, a mostani háború szellemi intézője, az angolok hatalmába került.

Ujabb ágyonlövésokról tegnap és tegnap-előtt nem érkezett hir. Ugy látszik, hogy a kormány tényleg csillapítólag lépett közbe Kitchenernél, Bothának fenyegetése, hogy minden ágyonlövés burért egy angol tisztet lövet agyon, megtette a hatását.

A burok harci kedvét és lelkesedését fokozni fogja az a hágai hir, hogy a Nobel-féle békedíjat az öreg Krügernek, mint a legérdemesebbnek ítéltek oda. Az öreg Krüger erre az ítéletre büszke lehet, mert az a legkésebb tanubizonyosság amellelt, hogy ő nem a háborút, de a békét akarja. Ezt hangoztatta Krüger mindig, én ma is hajlandó a háborúnak véget vetni, ha az angolok biztosítják Transzvál és Oranje szabadságát és függetlenségét.

A király előtt.

Felkértük lapunk munkatársát, Csiky Lajos theol. dékán urat, mint a ki f. hó 21-én vagyis tegnap előtt audienciára ment ő Felsége, a magyar király elé, hogy a Ferencz

József rend lovagkeresztjével való kitüntetéséért köszönetet mondjon, hogy írja meg lapunk számára, egész részletességgel audienciájának lefolyását. Csiky Lajos ur eleget teit kérésünknek s kihallgattatását a következőkben írja le.

Magyarország biboros hercegprimásának, 4 valóságos belső titkos tanácsosnak, több igen magasrangú katonatisztnak, Váczi grófi püspökének, a Khinából haza tért és kitüntetett tengerész tisztnek, több magas állású világi urnak, egy premontrei kanonoknak, a Ferencz József rend 4-5 lovagjának, 4-5 királyi tanácsosnak s néhány kérvényező férfinak és nőnek társaságában, a királyi testőrök daliás csoportjától s udvari tisztektől, a királyi udvartartás szolgáitól körülvevőve állottunk a királyi elfogadó terem külső és belső előszobájában mintegy 40 en, környezetünkkel együtt vagy 60 an. A kihallgatás pontban 10 órakor kezdődött. Először természetesen a biboros hercegprimás ment be s utána a többi méltóságok rangjuk sorozatában. Bámulatos az, hogy a fogadtatást vezető szertartásmester az egyszerű bemutatkozás után mennyire ismert mindnyájunkat. Mikor a méltóságok viselőit mind elfogadja már ő Felsége, illetőleg mikor a rájuk sorban közeledő kihallgatásra a királyi szoba ajtaja elé kértettek: engem: kezeset föl, engem nézett ki a várakozók csoportjában a szertartásmester s ezzel a szóval állított elém: «On ugye Csiky dékán ur?» «Igen az vagyok.» Tessék bemenni a belső várakozó terembe az ajtó elé! On következtek. Nehány perc múlva megnyitott elöttem a király termének ajtaja s a terem háttérében levő asztala mellől közeledett felém. Magyarország királya s magam is mint egy 8 lépésre menvén be az ajtótól, közvet-

len közelben királyom előtt állottam, természetesen mélyen meghajtván először előtte magamat. És az a daliás alak, feszes tábornoki egyenruhájában, egészséges arcának szélföld szemével; jósággal tekintte rám várva, hogy mit mondok. Körülbelül szóról, szóra ezt mondtam: «Alatvalói hódoló aláza tóssággal jelentem meg Felségednek legmagasabb színe előtt, hogy kifejezzem Felséges Uram, legkegyelmesebb királyunk előtt mély séges köszönetemet ezért a nagy kegyelméért, hogy engemet, a debreczeni ev. ref. főiskola egyszerű theol. tanárát, egy véghetetlenül szerény és alázatos munkatérén, a foghási lelkeszkedés terén végzett munkáimkodásomért a Ferencz József rend lovagkeresztjével kitüntetni méltóztatott. Fogadja Felséges Uram! mély séges köszönetemet. «Nagyon örülök, — mondá, szóról szóra a király hogy ont áldásos munkájáért kitüntethettem. Ön tehát tanár! Igenis, Felséges Uram, a debreczeni főiskola theol. akadémiáján vagyok tanár. «Szép iskola, emlékezem — mondá erre királyi Urunk. «Mi is hálás kegyeleltel emlékezünk Felséges Urunknak 10 évvel ezelőtti legmagasabb látogatására, melyet örökké tartó emlékül jegyeztünk föl főiskolánk évkönyveibe. És véghetetlenül boldognak tartom magamat, hogy most másodszor állhatok Felségednek legkegyelmesebb színe előtt: először azon látogatása alkalmával a főiskola előtt, hol 3-an fogadtuk Felségedet, és most másodszor, mikor legmagasabb kitüntetésemért megköszönni jöttem Felséged elé.» «És van-e sok tanuló a debreczeni főiskolában? — kérde tovább a Felség.» «Főként gymnasiumunkba annyi gyermek jelentkezik a tanévek elején, Felséges Ur, hogy mindig nagyon sokat vissza kell utasítanunk» volt feleletem. Oly véghetetlenül

— Mi az, mi? Mit akar, szomszéd? — kérde Bak Jánost.

— Hát izé ezt a juhót hoztam volna be, megkövetem tisztelettel. El kéne adni, mert nagyon hamis lett!

— Micsoda? Hát maga így hoz juhót a vásárra? Nem tudja, hogy kidobolták, mely szerint juhót csak zsákba dugva szabad árulni? Ugyan, szomszéd, legyen esze! Ne büntesse magát tíz forintig, egy zsák miatt!

Megszepent a jámbor Bak János szerfelett és szinte angyali hangként érintette tülelt Karcsa szava:

— Ime, ni! Itt egy zsák! Bele csak azt a juhót hamarosan, míg észre nem veszi valamelyik szemes rendőr!

Bak János kapott az ajánlaton s hirtelenében bele erőltette a zsákba a méltán tilakozó juhót.

— Most pedig czédula után gyorsan! — intette Karcsa. — Ha czédula nélkül találják, ötszörösen fog fizetni. Csak haladjon maga, majd itt lesznek és addig a szekérről!

Bak János alásan megköszönte a szives ajánlatot és sebtiben elinált, hogy czédulát váltson a báránnyra.

A Peták kutya meg részint a gyaloglás, de főképen a nagy meleg miatt elikkadva lefeküdt a szekér alá s Hegmatikusán lihegett kinyujtott zsiros nyelvvel.

Mihelyt Bak uram eltűnt a láttávból, Karcsa rektor kivette a zsákból a bele helyezett juhót s betette a szekér alá; a csendes elégteliséggel pislogó Petákot meg előhuzta és bekényszerítette a zsákba.

Peták egyideig kegyetlenül vinnogott a szokatlan helyzet miatt, de később okosabb-

nak látta bele nyugodni a változhatatlanba, mint az éhes gyomorral körmölgető diurnista. Mire Bak János visszatért a kalapja mellé dugott sárgaczedulával, már csak csendes feszéggel jelezte nemtetszését.

— Ej no! Be sokáig jár! — kiáltott Karcsa az érkező Bak Jánosra. — Épen most volt itt Körmös ügyvéd, a kinek megletszett a juh. Azt mondta: vigye el a házhoz s rögtön megfizeti érte, a mennyiben megalkudnak!

No, de Bak János sem volt rest. Mind járt hátára kapta a zsákot és gyors léptekkel igyekezett Körmös fiskális lakása felé.

Oda érve, sunynyi léptekkel haladt fel a grádicson s az ott foglalatokodó vászoncselédőtől megkérdezte, hogy otthon van-e a tekintetes ur?

— Ott van az irodában, csak menjen be bácsi! — mondá a cseléd.

Bak János illő alázattal bekopogtatott és az elébe jövő ügyvédet alázatosan köszöntette.

Körmös fiskális városszerte ismeretes volt darabos modoráról; tudta fölöle mindenki, hogy a tréfának épen nem kedvelője.

Most is összehuzott szemöldökkel nézte a remegő Bak Jánost és kedélytelen hangon rikkantott rá:

— No, mi baj, atyafi? Mit akar? — Engedelmet kérek, ezt a juhót hoztam volna el, ha meg tetszene venni! — mondá Bak János.

Körmös arcza mindjárt derültebb lett, mert igen szerette a juh-tokányt.

— Hát még zsákban hozta? — kérde csodálkozva. — Beh számár egy ember maga,

hallja! Ki hallott olyant: juhót zsákban árulni?

— Izé... engedelmet kérek... már mint...

— Jó, no! Mutassa hát, hadd látom!

Bak uram leereszkedett a zsák elé s kezdte ki bogozni a zsák madzagát. Körme titkos gyönyörrel leste az előtűnő juhót. Végre ki volt oldva a zsák, s a megnyitott száján csak kiugrott — — — a Peták kutya!

— Szent Atyám! Ne vigy a kísérletben! — kiáltott fel a halálra rémült Bak János.

— Mi ez? Miféle komédia ez? Hát boldognak tart kend engem? A kutyáját zsákba teszi, aztán behozza hozzám, hogy vegyek kendtől juhót? Hát nem impertinencia ez? Velem akar kend tréfálni, velem?

Bak János csak hebegett, hogy így, meg úgy, hiszen juh volt az, mikor a zsákba tette, de a feldühödött Körmös nem hallgatott a mentegetődzésre. Hamarjában nyakon ragadta s kipenderítette az ajtón a kutyával együtt.

Mikor visszatért a szekérhez, már akkor annak csak hült helyét találta, hanem annál nagyobb volt meglepetése, mikor hazament, mert imé az udvarról az eladni szándékolt kos rohant elébe örvendetes bégetéssel.

Bak uram furcsa esetének hirtelensége s még ma is szörnyen haragszik, ha azt kérdezik tőle:

— Osztan volt-e jó ára a kutyának?

De nem is árulta ő többet a bárányt, hanem levágta és Karcsa rektor uramat is jól tartotta belőle, nem is gyanítván, hogy épen ennek a csinyje volt a kutyaárultatás.

bizalomra hívólag, oly szelid szeretettel nézett szavaim alatt szemembe a király, hogy szinte csodáltam, miért nem reszket meg hangom, benső, hátatéljes érzelmeim hatása alatt. Mikor a fentebbi szavakat bevégeztem, még mindig mintha várt volna tőlem valamit Ő Felsége, nem adta meg elbocsáttatásom jelét. »Még egyszer köszönöm, Felséges Ur, kitüntetésemért« — mondám — ismét meghajtvam magamat. »Köszönöm« — mondta a király is — s azzal könnyed főhajtással elbocsátott maga elől. Ez volt az én királyi kihallgatásom teljes lefolyása, melyre holtomig azzal a gondolattal fogok visszaemlékezni, hogy nagy és kegyelmes az a király, ki az ő egyszerű és igénytelen alattvalójához, a milyen én is vagyok, oly jóságos szeretettel, bátorító tekintettel tud leereszkedni, hogy az ember alig-alig érzi azt az óriási társadalmi különbséget, mely közte és a sok milliónak Ura és Királya között van. Én tudtam azt és éreztem is, de ha kellett is tudnom, Ő Felsége egyáltalában nem érezte azt velem. — Királyi legmagasabb állásasulyának éreztetésével a mi Urunk nem nyom el bennünket, de szelid szemekének jóságos tekintetével fölemel.

A ketyegő óra.

Vasuti történet.

Kolozsvár, okt. 23.

A Kolozsvár felé induló gyorvonat Aradon megtelt utassal. Egy fiatal aradi ügyvéd bár fájt szívével de mégis lemondott arról, hogy jól kialudva érkezék meg abba az erdélyi városkában, a hová tárgyalásra sietett. Ha már heverni nem is lehetett legalább ülni szerett volna azonban hatan ültek már minden fülkében.

Hosszas keresés után végre fölfedezett egy fülkét, a hol magányosan nyújtzkodott egy hegyes szakállu ur. Az ügyvéd energikusan rántotta föl az ajtót.

A hegyes szakállu arcza nem árult el semmi boszankodást; lekapta a lábát a pamagról, hogy helyett csináljon annak a jövevénynek.

Az ügyvéd is nyájasabban köszönt mint ahogy belépett azután belé vágta magát a párnás ülésbe és mindjárt neki készülődött, hogy elalszik.

Alig telt azonban el pár perc, a szomszédja odahejtott hozzá és egész a füléhez nyomta fejét, aztán aggodalmas de udvarias hangon szólalt meg:

— Ugyan kérem nem méltóztatik hallani semmit?

Az ügyvéd megütődve kapta el fejét.

— Mit kérem? Mit nem hallok-e?

A kecskeszakállu komoran folytatta:

— Egy óra kegyeg a fejemen vagy talán a fejemben. Én igazán nem éretem hogyan történhetik ez, de világosan hallom, hogy ketyeg.

Az ügyvéd kapta a kalapját és a következő pillanatban már a kalauz után rohant. Tiszta dolog, hogy örült utazik a vonaton. A kalauz csóváigatta a fejét, de ezután kijelentette:

— Hála Istennek, csöndesen viselkedik,

Én most semmit se tehetek. Ma majd Kolozsvárra érkezünk, ott intézkedni fogok addig pedig kérem, ne tessék bemenni abba a fülkébe. Gondom lesz rá, hogy más se mehessen be.

A folyosón tölteni az éjszakát nem kellemes dolog, de mindig jobb, mintha éjszaka egy tébolyodott megfőjtja az embert. Az ügyvéd folyosót választotta míg végre hajnal tájt megüresedett egy ülés. Egyszerre nagy meghökkenésére előtte állt a kecskeszakállu. Egyenesen feléje sietett és mosolyogva szólította meg.

— No, lássa uram, nekem mégis igazam volt. Isten tudja, hogy történt, a feleségem kis órája a multkoriban egyszerre elveszett. És most, kérem, megtalálom az utazó sapkám béléseben. Egy fésülésen át becsuszott oda. Az ketyegett a fajmen. Hát nem furcsa dolog ez?

N A P I R E K.

Őszi esték.

A nyár perzselő heve elégett, az őszi napsugár enyhe melege váltotta föl. Megszűnik nemsokára a méla őszi fény, az őszi hűvös szellői borzongatják meg a járőkelőket és fölgyul a családi lámpa szelid világa, duruzsolnak a szamovár békés lángnyelvei, pitteg pattog a kandeló barátságos, nyájas tüze. Halomba kerül a sima hasábfu, főlisztja a zsarátnokot; ki tudja, miről csevegnek azok a lángnyelvek? Talán az ősrengetek költészetéről, a hol sohasem pusztul a fenyőfa örökzöldje; elsiratják a vésszel, viharral daczoló, évszázados tölgyfát, a melynek nekiszegi fejszéljét a kimulás, a nagyság örök ellensége, az ember és máglyára veti a koronás törzset! Ki tudja, miről beszélnek? Mert mi azt képzeljük, hogy a mi emlékeink, a mi álmunk, a mi ábrándjaink kelnek szárnyra a kék-piros lángkoboldok ajkán, a mi szívünk visszhangja szólal meg egyhangu dudolásukban! Szerelmet érzünk, regét sutogunk, multunkra emlékezünk mosolygó világodnál, jó meleg kandallónk! De csak akkor vagyunk boldogok, ha szeretteink kezét szoritjuk, a mikor te megszólalsz! Mert az elhagyotthoz, a magánosság emberéhez oly kegyetlen vagy! Mindig azokról dudolgatsz, a kik távol vannak, a kiket elvesztettünk. Üdvözlégy őszi kedves ajándéka, családi szobánk öröme, gyönyörűsége, kedves kandallónk! Boldog megelégedés környezzen, soha ki nem alvó, soha nem hanvadó szeretet szítsa lángodat a barátságos, nyugalmas őszi és téli estéken.

— Az új jogászelnök. Tegnap délután öt órakor a főiskola ifjusága gyűlést tartott hogy megválasza a lemondott ifju Rácz Lajos helyett az új jogászelnököt. A nagyszámú egybegyűit ifjuság egyhangu szavazata Fráter Ernő IV ed éves joghallgató irányult, aki ezt a bizalmat eddigi működésével, lelkiismeretes buzgóságával nagyon is kiérdemelte. Fráter Ernő szép beszédben fejtette ki elveit, mely után dr. Helle Károly tanár tartott az ifjusághoz lelkes beszédet.

— Öngyilkosság a Nagyerdőn. Csurka József 70 év körüli aggastyán tegnap délután

öngyilkosságot követett el. Elhatározott szándékkal ment ki a nagyerdőre és ott melbe lökte magát. Mielőtt az öngyilkosságot elkövette volna, sokáig küzdött magával. Az erdőn akkor ment el két ember a kinek felült a gondolkozó öreg ember, de nem sokat ügyeltek rá és tovább haladtak. Alig mentek a Dobos pavilontól háromszáz lépésre mikor lövést hallottak, vissza fordultak és ott találták vérében feküdvé Csurkát a kezében szorongatta a füstölő revolvert a melyből egy golyó hiányzott. A golyó jobb halántékán furódott be és hátul ment ki. Az odasiető két ember rögtön értesítette az erdőrt, a ki rögtön a rendőrséget értesítette. A rendőrség által megejtett helyszíni szemle után a rendőrség a kórházba vitette az öngyilkost. Csurka József sokáig volt a városi mázsálóban alkalmazva a honnan öregsége miatt kellett távoznia. Lehetséges, hogy ez keserítette el az öreg embert. Levelet melyben végzetes tettének okát elmondaná nem hagyott hátra. Valószínűleg a szegénység kergette a halálba.

— Ellopott bicikli Nagy meglepetés érte Berezky Lajos rendőrfogalmazót. Valam dolga volt a Csapó utcán és be ment egy házba, a biciklit ott hagyta a kapu előtt. Mire kijött a biciklijét elvitte valami tolvaj. Berezky keresi az ügyes tolvajt, a ki oly hirtelen eltűntette a biciklit, de lapunk zártáig még nem találta meg.

— Öngyilkos timár Tegnap a Zöldfa utcán Szegedi József 48 éves timár segéd megmérgezte magát. Husz gramm morfiomot vett be és a mérég hamar kivégezte. Az esetről a rendőrség is tudomást vett és Dobos József rendőrbiztos dr. Varga Emil kerületi orvossal ment ki az öngyilkos lakására, a hol az öngyilkosnak két hátra hagyott levelet is megtaláltak. Szegedi a levelekbe családjától és hozzátartozóitól bucsuzik el. Az élet küzdelmei úgy kirárasztották — írja leveleibe, hogy nem tudta tovább nézni a családja szenvedését és azért követte el végzetes tettet. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy miképpen szerzett Szegedi morfiomot. A kórházban délig vívódott a szerencsétlen ember a halállal, de egy órára már halott volt. A szerencsétlen ember családja iránt általános a részvét.

Színház.

Színházi műsor.

Szerdán, okt. 23-án, »B« bérletben. Sötét pont. Színmű 2 felvonásban. Irtá: Csiky Gergely.

Csütörtökön, okt. 24-én, »C« bérletben. A tartalékos férj. Bohózat 3 felvonásban. Irták: Dr. Guthi S. és Rákosi Viktor.

Pénteken, okt. 25-én, »A« bérletben. A haza. Történelmi dráma 5 felvonásban. Irtá: Sardau V.

Szombaton, okt. 26-án, »A« bérletben. A furcsa háború. Operette 3 felv. Zenéjét írta: Strauss János.

Vasárnap, okt. 27-én két előadás; délután 3 órakor félhelyárakkal: A boszorkányvár. Operette 4 felvonásban; este 7 és fél órakor bérletszűnetben. A szökött asszony. Eredeti népszínmű 3 felv. írta Csiky Gergely.

* A haza. Sardau Viktor hatalmas drámája Ahaza két évi pihentetés után pénteken

teken újra színre kerül, A mozgalmas, történelmi háttérű, hatásos jelenetekben rendkívül gazdag drámára nagy ambícióval készült a színtársulat drámai személyzete. A darab első rendű szereposztásban kerül színre. Alba herceget Bartha István, Dobó herceget Komjáthy Z. Teréz játsszák. A két főszereplőn kívül játszik a darabban az összes drámai személyzet, így a férfiak közül Tanay, Udry és Szabados.

* **Zaza.** A jövő hét folyamán kerül színre a debreczeni színpadon Zaza ez a rendkívül érdekes színmű, mely a Fővárosi nyári színház újdonsága volt. A darab a színpad világában forog, hőse egy színpadi királynő Zaza. Ezt a hatalmas szerepet Fáy Flóra fogja eljátszani. A premierre már nagyban készül a színtársulat, aközönség pedig különös érdeklődéssel tekinthet a czimszerep személyesítőjének Fáy Flórának hatalmas vállalkozásá elé.

* **A kis herceg.** Komlóssy Emma a debreczeni színpad starja a jövő hét folyamán Lecocque édes muzsikájú operettjében. A kis hercegben fog fellépni. A bájos primadonna, kinek a Modellen olyan óriási sikere volt, a kedves operett czimszerepét fogja játszani.

* **Cyrano de Bergerac.** A múlt színházi szezon legnagyobb sikerű darabja Rostand Cyrano de Bergeracja a jövő hét folyamán ismét színre kerül. A közönségnek ismét része lesz egy pompás drámai estében, s egyúttal gyönyörködhetik Komjáthy és Szabó Irma művészetében. A darab szereposztása a régi.

Élelmes menyecske.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október. 23.

Maros-Vásárhelyről írják: Alig volt szemrevéltőbb leánya egyik közeli szomszéd közönségünknek, mint F. Rózsika. Bogár szeméjével-haja, eperajka.

Hej, de bomlott is az egész falu apraja nagyja utána sőt hire volt még a szomszéd községben is.

Sorra kapták a kosarat a szerelme legények mig végre egy szép napon J. József lett az a boldog halandó, a ki magának mondhatta Rózsikát. Haza költöztek a boldog J. J. ősi házába ahol özvegy életet élt J. J. édes atyja J. Ferencz a ki bár a 50 felé igyekezett de szívében ott lappangolt a 18 éves láng.

Oly jól éltek a fiatalok s oly boldog különösen az ujjasszonyka hogy öröm volt nézni még az angyaloknak is.

Hanem egy nap különös felfedezéseket tettek J. urék. Az öreg rájött, hogy az ő féltekenyen félre rakogatott tallérai fogyatkozhatnak mig majdnem egyidejűleg az ifju férjnek azt sugták be, hogy az öreg ur becézése az új asszonykával szemben több, mint az apósi gyöngédség s az öreg ur meg a szép asszony el-el néznek a tilosba.

De a hűséges asszonyka is megszégyesítette, hogy a vigjáték vege tragédia lesz s jónak látta idejébe a szomszéd község legelsőbb legénynek védő karjai közé menekülni oltalomért. És ma tures a boldog férjnek. Egyik a feleségét, másik tallérait sikerítte.

Morál: ne higgy a szép menyecskének még ha mosolyog is.

Az egri hősök szobra.

Eger, okt. 23.

A ki ma Egerben jár, lát a város közepén egy romokba süllyedt várhegyet. A romok falához lenn házikók támaszkodnak, fenn a romok között itt ott egy kecske legel, vagy egy egy honvéd alszik. Ha a városba jött idegen nem ismeri a históriát, csak omlott bástyákat lát itt, hemohosodott agyuréseket; egy barlangot, amelyben törött orru márványember fekszik; s az egész várat három kis hitvány bádogtáblára festett falirat magyarazza: Alsó kapu, Ó kapu, Sétőkapu.

1902-ben lesz háromszázötven esztendője, hogy e három kapu körül egy hónapig nem záradt fel a föld az emberi vértől.

Európa leghatalmasabb császárnak két hada és minden ágyuja egyesült e kapuk alatt. Magyarország már eltiporva hevert, még csak ez a kis vár volt benne az élet, miat a haldokló mellében a szívnek mindinkább maradozó mozgása. Ha ez a vár is leomlik, a magyar nemzetet beirhatja a történelem a holt nemzetek közé, s ma már a Tisza és Duna országában nem a magyar arat, templomainkból idegen enek száll az égbe, és Szent István koronája nem egyéb, mint numerussal ellátott muzeumi ritkaság.

De ezen a kis váron megtört a török világhatalma. Ha mesében olvasnánk, hogy kétezer magyar szembe mert szállani kétszáz ezer törökkel, és hogy a küzdelem a kétszáz ezer török kudarcával végződött, azt mondanánk rá: Szép mese, de sok benne a tulság.

Ha az a kétezer ember átadja a várat küzdelem nélkül, senki szemükre nem veti. Ha elmenekülnek a földalatti utakon, senki gyávaságnak nem tartja; s ha Magyarországot elete ebben a várban lehel utolsó, senkise mondja, hogy Dobó ék n a k harczoilnok kellett volna a vár megmaradásáért.

De ők nem adták fel a várat; nem menekültek el a mérföldekre nyúló alagutakon, hanem hogy itt — tudták az egész nemzet sorsát, megesküdtek az ostrom előtt, hogy halálig küzdenek mindnyájan. — és küzdöttek is.

Nincs mása a históriában ennek a küzdelemnek! Voltak hősök, akik inkább meghaltak, hogysen falaikat átengedjék; volt várkapitány, aki egy maga állott ki a kapuja elé szazere ember ellen; volt vezér, aki elkeseredésében a bizonyos halálba rohant az egész hadával, — de hogy ilyen kis sereg, ilyen nagy had ellen, a bátorságnak és stratégiai leleményességnek ennyi erejével, s utóljára az elszántságnak ilyen martíromságba magasztosuló küzdelmével s a csodák fényében tündöklő sikerével állt volna ellen egy ország pusztító veszedelemnek, erre példa nincsen!

1552-ig Eger nevének nem ismeri a világ. 1552-ben egyszerre ragyogó betűkkel emelkedik Eger neve a világtörténelem horizonjára, s Európa tapsol és ujjong a példátlan győzelemnek.

Az évszázadok óta növekvő török hold itt sápadt el először fényében. A török terjeszkedés itt találta az első sziklagátát, a melyen túl már nem csaphatott, s ez időtől fogva mind maig lassu apadás a török hatalom.

Van e magyar, akinek nem dobban meg a szíve, ha Dobóra ér az egri népra gondol? Van e magyar aki siket marad, a mikor arról zendül a szó, hogy az egri vár ormán ott lássuk örökre Dobó ércalakját!

Szobrot akarunk emelni az egri hősöknek, szépet, nagyot, nevékhöz méltót. E szoborban benne kell lennie minden magyar család érzésének, minden magyar férfi hálagondolatának, minden magyar nő büszkeségének, benne kell lennie minden

magyar gyermek szíve dobbanásának. Mert mindnyájunk büszkeségei, példaképei, diszói, hősei ők; nemcsak az egrieké — az egész nemzeté.

Egy szemernyi érczet kérünk minden magyar családtól, minden magyar férfitől, minden magyar nőtől, minden magyar gyermektől.

Adjon a szegény rezet, adjon a gazdag ezüstöt, aranyat, de ne legyen olyan magyar ember ebben az országban, akinek egy réz fillérenyi része se lesz a szoborban.

Szeretnénk egy szép szobor csoportozatot, amely feltüntetné Dobóban a hazafias elszántságot, Bornemisszában a magyar észleleményességét, Mécseben az erőt, s egy tépelt ruhájú kibomlott hajú fegyveres magyar női alakban a magyar nőnek azt a ki valóságát, midőn a veszedelem forogtegeiben a hazaszeretet hősei közé rohan, s velök küzd, velök osztozik a martíromság véres babéraiban.

Nem aldozatot kérünk, hanem csak ereszény megerősítés nélkül való adományt. Az özvegyasszony fillére épp úgy fog ragyogni a bronzban, mint a jómóduak aranya. Nyolcz millió magyar él ebben az országban; ha mindegyik csak egy egy kis adománnyal járul is a szobor költségeihez, olyan emléket állítunk, amely méltó lesz a hősökhez, s amely előtt az utánunk következő nemzedék fölmelegült szívvel veszi le a kalapját.

Az adományokat Egerben elfogadja dr. Hibay György gyógyszerész, mint a szobor bizottság pénztárosa.

Az ország különböző részeiből azonban ily ezim alatt is lehet küldeni: Polgármesteri hivatalnak Eger. A fővárosi napilapok szintén elfogadják az adományokat.

Minden adományt nyilvánosan nyugtázzunk. Az adakozók nevét pedig a szobor letelezése ünnepén megjelenő emlékönyvben fogjuk átadni az utókornak.

Kelt Egerben, 1901. évi október hó 18-án az egri diadal 349 ik évfordulóján.

A Dobó-szobor bizottság vezetősége.

Eltévedt szív.

Ha pedig valaki elolvasná ezt a különös történetet, azt találná mondani, hogy ilyesmi nem történhetik az életben, az vegye tudomásul, hogy ez igaz történet. Leheteseg ugyan, hogy bolond vala e történet hőse. Ámde megesezt már, hogy a csörgő-sipkás bolond lehajtotta a fejét, mosolyra torzult rá: ni a bolond! Ilyen az élet, a melynek színpadán a nagy tömeg sohasem érti a cselekményt.

Valahonnan messziről került ide egy faluból a nagyvárosba a kisutczába. Nem volt senkije és nem volt semmije csak egy kicsi hivatala. Csöndesen magányosan élt kicsi szobájában a husz éves gyerek, olyan csöndesen, hogy szinte szomoruan. — Sokszor láttam őt ablakában ülni, amin, órákig némán hallgatta az udvaron álló platánok lombjainak suttogását. Észrevettem hogy a mint szeme elkalandozik fönn a magasban szellő hajtotta ezüstös bárány felhők játékán a gondolatai messze szállnak, odajárnak valaújra a uvoa ő is epeűően vágyik. Egyszer aztán megismerkedtem vele. Keresztül Sándor hivatalnok vagyok, de nem leszek már soká, azt tette utána.

Miért kérdeztem kíváncsian, — Nincs kedvem felelte.

Valóban igaz volt szobájában láttam, hogy bizony nem olyasmivel foglalkozik mi

a könyvelés és számfeltes tudományának gyarapítására szolgál. Költemények, regények, de legfőképp színdarabok köteteinek tömege hevert az asztalon. A platánokon kívül ezek voltak az ő társasága. A lakásán és hivatalán kívül csak egyetlenegy helyre járt s ez a színház volt.

Főleg az egyik operett színházba járt nagyon gyakran. Az erre való pénzt pedig a szájától szította el szegény fiu. Gyakran együtt voltak, de annál többet nem tudtam meg róla soha, de egész lényé magatartása elárulta, hogy valami: van a szívében valami vágy, a mely nagyon boldoggá vagy boldogtalanná tudná tenni. Egyszer együtt voltunk a színházban, ha jól tudom Lilit adták. Kereszti az egész előadás alatt álmódzva ült a helyen. S mikor a függöny utoljára lehullott észrevettem miként fojt el egy sóhajást.

Kivételesen nagyot sétáltunk előadás után, egy kerülővel ismét a színházhoz jutottunk, melynek kapui zárva ablakai sötétek voltak. Kereszti megállt.

Nézd ez épületet szólt. Feketén, némán mered előttünk, mi szép színes volt, most hideg hangtalan, sötét, s ez így helyes, mert lásd ez épület egy hatalmas koporsó. Tömérdék édes álm, boldogságról szólt ábránd, epedő vágy temetője. Most temetői csendesség, gyászos kietlen feketeség honolt ott belül.

A ragyogó lángok kialudtak, a dalok elhangzottak, üres minden. De az elhagyott nézőtér a tátongó színpadon a páholyok mélyében, a kuliszák festett lenkijei között sok keserves fájdalom szülte sohaj bujdosik s fönn a magasban a csillár kialudt lámpái között összeölelkezik egy egy titkon ejtett könnyesepp tűnő párójával. Olykor hinnen távozott bármily vidéman daloltak kacagtak is, én úgy érzem mintha temetés lett volna. De a ravatalt nem látta senki ott volt valaki szívében. Kereszti elhallgatott és pedig néztem őt e beszéd alatt. Szemében, valami végtelen fájdalom kifejezése látszott. Halkan szólítottam meg, hogy jöjjön haza.

Megyek... megyek suttogta csöndesen ingatva fejét a sötét épület felé. Mikor hazatérve a platánok alatt kezemet megszorítva bágyadt mosolylyal mondá.

— Bolondokat beszéltem, de ne haragudj érteszöld, ezzel elváltunk.

Három hétig nem láttam Keresztit. Egy szer aztán mikor haza jöttem az egész háznép sirt, szobaasszonyom pedig elmondta, hogy siessék a Rókusba, Kereszti meglátta magát. Mikor odaértem még élt, az orvos mondta, hogy velem akart utoljára még beszélni siessék mert nem sok idő van már. Mikor oda léptem az ágyhoz Kereszti odavont magához és könyörgőhangon elmondta a maga tragédiáját.

— Szoktam tudja miért öltem meg magam neked elmondom. A szívem szakadt meg. Szerettem egy leányt színesznőt te sejtetted, hogy kit. Két éve már minden gondolatom az övé volt. A legnagyobb nélkülözések és lemondások árán mentem a színházba, hogy beszélhessek vele. Erre legjobb módnak gondoltam, hogy virágot nyujtassak föl neki úgy mint más. Egy félévi nyomorgások után össze hoztam az árát. A szép bok

rétára rákasztottam a névjegyemet és így adták fel neki a zenekarból. Fölvonás után pedig siettem föl a színpadra, hogy bemutatkozzam neki. Az öltözője előtt melybe épp akkor hordták virágot köztük az enyémet is sok ember állott én meg áltam nem tudtam közel jutni hozzá. A körülöt üdvözölték, bókoltak neki s egy szál virágot kértek.

— Mir djárt mir djárt mondá ő, de meg kell nézmem, hogy melyikből adhatok.

És sorra vette a bokrétaikat. Az is, ez is becses volt neki, az egyiket egy herceg adta, a másikat egy gróf, a harmadikat egy bankár. Mind ismerte őket, hát meg akarta becsülni a virágjukat. Végre az én bokrétom jutott eszébe. Elolvasta a névjegyét Kereszti Sándor.

— Ne ismerem szólt Ebből adok. S akkor ott a szemem látára, a vadállatok módjára szaggatták szét az én édes bokrétaimat idegenek. Neki magának egy szál se jutott belőle mert a mi megmaradt azt a földre ocbták a szemét közzé. Ez a jelenet sokat, mindent megmagyarázott nekem. Megtudtam ebből, hogy a mi rám várhat az csak boldogtalanság, fölismerem a saját nevetséges örült voltomat.

De arra nem éreztem magamat elég erősnek, hogy a lemondás kinját egy egész életen keresztül ápoljam. Azért tettem, amit tettem. Lehet, hogy bolond voltam de akkor is jobb így. Én így szépen halok meg az ő nevével az ajkamon.

S ezt mond el neki majd egyszer, meséld el s add át a főkomban talált levélcsomót s egy szál virágot hervadt virágot a mit nekem sikerült megmenteni abból a bokrétaból.

Hozzád csak egy kérésem van még. Ott a házban lakik a Zsiga cigány. Jó barát ságban voltunk megteszi nekem, hogy elhuz egy nótát. Az e nóta pedig egy keringő. Te ismered: együtt hallgattuk mink egykoron:

Oh mily bohó valék,
Mi balga gyermek.
Ilyen szerelmet...

Nemeskéri Kiss József.

CSARNOK.

A gonosz mostoha.

— Regény a népeletről. —

I r t a : Szini Péter

V.

Ki a világba.

No, édesem, itt vagyunk! Ne félj, jó ember az én bátyám. A felesége zsörtölődő egy kicsit, de igen jószívű. Bizonyosan adnak helyet neked, míg bejuthatsz valahová.

Ezután Károly bejelenté magát nagybátyánál.

Nagy uraság volt az. Alig ismert rá a szegény, ócska, viseltes ruhába öltözött Károlyra.

Pórtás volt egy gazdag pénztőzsernél, Mikor aztán felismerte Károlyt, megtapogata a kövérségtől lelógó tokályját s nevelve mondá.

— Nem is tudtam, öcsém, hogy megnősültél!

Juliska pirulva fordult Knroly felé ki tekintetéből szemrehányást olvashatott ki. — Téved, kedves bátyám! Juliska csak jegyesem meg! Előbb valami munka után kell nézmem, hogy összekerülhessünk.

Később nagynénje is megérkezett. Károly elbeszélte mindent a jó asszonyoknak, ki szeretettel ölelte keblére Juliskát.

— Ne féljen leánycm! Itt is lehet ám becsületesen pénzt keresni!.. Majd keritek én magának egy helyet,

Kimentek a konyhába együtt s ott beszélgettek sokáig.

Végre elkészül. az izletes vacsora. Juliska elfeledet minden baját s jó étvágygyal evett.

Azután épen oly nyugodtan feküdt le az idegen helyen. Nem volt mitől félnie. Tudta, hogy a hiven szerető Károly örökös felette.

A reggelizés alkalmával közlé tervét a nagybátya Károlyival.

— Halod-e öcsém! Én tudnék számomra egy jól jövedelmező helyet keríteni. Csak hogy ott erősen kell ám dolgozni s pontosnak lenni!

Megszoktam én a dolgot, bátyám! Nem lesz ujság előtem! — válaszolt Károly.

— No, hiszen ha bizol magadhoz ott nem lesz rossz helyed és pénzt is rakhatsz félre!

— Legyen nyugodt, bátyám! Nem lesz panasz ellenem soha.

— Én meg Juliskáról gondoskodtam! — mondá a nagynéne. — Neki meg itt kerítettem helyet. Asszonyomnak épen szobaleányra van szüksége. Legalább így előttem lesz s megtakaríthatja. a mit keres!

Károly csaknem sirva fakadt örömeben.

— Köszönjük szíveségöket, bátyám! Az Isten is megáldja hogy gondcukodott rólunk.

A kapus még aznap eljárt a dolgozban Juliska ott maradt a pénztőzsernél, Károlynak meg egyik cipőgyárban akadt helye.

Dolgozott is a szegény legény s rakta össze keresményét, hogy minél előbb egybekelhesen a szeretett leánynyal.

Milyen boldogok voltak midőn vasárnapként szabadidejüket együtt tölthették el a nagybácsi házában!

Számolgoták megkuporgatott pénzüket s szótték a boldog reménységet a jövőre nézve.

VI

A nyomor gyermekei.

Három éve múlt el, mióta Pácsi Juliska elhagyta szülőtte helyét s a fővárosba utazott.

Fel sem tűnő perc ez az idő végtelenében. Hamar elsubanó az oly ember előtt, ki csndes magányában szerető családtól környezve tölti napjait, de nehéz mulása az oly embernek, kinek minden percze ki van szabva; kinek minden daralka kenyérért keser vesen meg kell dolgoznia.

Hát bizony Károly is hosznak találta a három év elrepülését. Olyan nehéz terhes volt előtte minden nap, mintha egy év hosszúságú lenne.

Elkomolyodott a vig legény s míg az erős munka megedzette izmait, a titkos epedés hervadtá tette arcát.

Gyakran el tűnődött hogy milyen boldog is a gazdag. Mikor úgy tetszik neki, ki-elégítheti minden vágyát. O meg mióta küzd fárad, hogy egyetlen boldogságot magának tudhatta.

De nem csüggesztete a fáradság, édes volt előtte munka. Minder nap terhe közelébe vitte feltett céljához.

Volt miért dolgoznia. Tudta hogy terhes foglalkozása illő jutalmat nyer Juliska szeretetében.

(Folyt köv.)

1209. 1210 v. k. szám.
1901.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 2479/4 és 2480/4/1901 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Stegmüller Árpád részére Chylinszki György és neje debreczeni lakosoktól 1400 és 220 kor. tőke. ennek az esedékesség napjától számítandó 6 % kamatai és eddig összesen 144 kor. 60 fill. perköltség erejéig 1901 évi Aug. hó 21-én bíróság le és felül foglalt és 1390 koronára becsült butorok, könyvek, képek és egyéb ingóságok 1901 évi október hó 28-án délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Piacz u. 41 sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is fognak adatni.

Debreczen 1901 évi október hó 12 én.
Bódogh Zsigmond.
bírói kivándor.

321. szám.

Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulat gyártmányainak ÁRJEGYZÉKE.

As 1887. április hó 18-kán Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpénzfizetés mellett,	zsákkal	együtt
		100 kiló
A. Asztali dara nagyssomú		28. 60
B. Szinte " apróssomú		27. 60
C. Király liszt		27. 60
1. Lángliszt kivonat		27. —
2. Elsőrendű asomlye liszt		26. 40
3. Zsemlye liszt		25. 40
4. Elsőrendű kenyér liszt		25. —
5. Közép kenyér liszt		24. 20
6. Kenyér liszt		23. 20
7. Barna kenyérliszt zsákkal á 70 kg		21. 20
7 1/2 " " II.		18. 60
8. Takarmány liszt		11. 20
11. Finom korpá zsákkal á 50 kg.		8. 60
" " zsáknélkül		8. 20
12. Durva " zsákkal " " "		8. 20
" " " " " " " " "		7. 80
Cairke "busa zsák nélkül		7. 60

Debreczen, 1901. október 23.
* Az árak korona fillérben számíttatnak

Nagy jövedelem. magas jutalék

kinálkozik mindenkinek, aki egy elsőrangú budapesti részvénytársaság képviselőjét, a törvény értelmében megengedett sorjegyek részletfizetésére való eladásra elvállalja. Levelek: „Nagy jövedelem“ czimre. Eckstein Bernát hirdetési iroda Budapest, V., Fürdő-utca 4. sz.

Vasuti menetrend

Érvényes 1901. Október hó 1-től
— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczenből indul		Vonat	Érkezik	
P.-Ladány*	12.— déli	Vegyesvonat	1.28	délután
P.-Ladány	8.10 este	Személyvonat	9.43	este
Budapest	9.01 délelőtt	Gyorsvonat	1.50	délután
Budapest	12.36 délután	Személyvonat	8.10	este
Budapest	10.27 éjjel	Személyvonat	5.45	reggel
Budapest	4.16 délután	Gyorsvonat	9.40	este
P.-Ladány	3.37 "	Tv. sz. sz.	5.34	délután
Debreczen—M.-Sziget—Kőrösmező				
Királyhass	5.10 reggel	Személyvonat	2.08	délután
Kőrösmező	2.56 reggel	Személyvonat	12.41	délután
M.-Sziget	3.56 délután	Személyvonat	10.50	éjjel
M.-Sziget	12.17 délután	Gyorsvonat	4.56	délután
Szatmár-Németz.	7.58 este	Tv. sz. sz.	12.03	éjjel
Szatmár-Németz	6.46 este	Gyorsvonat	8.50	este
Debreczen—Szerencs				
Szerencs	8.22 reggel	Személyvonat	11.21	délelőtt
Szerencs	4.01 délután	"	7.03	este
Szerencs	6.58 este	"	10.43	éjjel
Debreczen—Füzes-Abony				
Füzes-Abony	4.42 reggel	Vegyesvonat	10.24	délelőtt
Tisza-Füred	4.21 délután	"	7.56	este
Debreczen—Nagy-Léta—Vértes				
N.-Léta—Vértes	9.35 reggel	Vegyesvonat	11.16	délelőtt
N.-Léta—Vértes	4.31 délután	"	6.18	este
Debreczen—Tisza-Lök				
Tisza-Lök	5.28 reggel	Vegyesvonat	9.17	délelőtt
"	4.06 délután	"	7.29	este
H.-Nánásig	11.20 délelőtt	"	1.18	délután

* Minden kedden.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik		Vonat	Indul	
P.-Ladány	7.41 reggel	Tv. sz. sz.	6.08	reggel
P.-Ladány	5.03 reggel	Személyvonat	4.00	reggel
Budapest	3.36 délután	Személyvonat	9.15	délelőtt
Budapest	6.26 este	Gyorsvonat	2.03	délután
Budapest	2.33 éjjel	Személyvonat	7.05	este
Budapest	11.44 délelőtt	Gyorsvonat	6.50	reggel
Kőrösmező—M.-Sziget—Debreczen				
Szatmár-Németz	8.46 reggel	Gyorsvonat	6.43	reggel
Szatmár-Németz	7.32 reggel	Személyvonat	3.45	reggel
M.-Sziget	12.16 délután	Személyvonat	6.—	reggel
Szatmár-Németz	6.45 este	Személyvonat	2.47	délután
M.-Sziget	3.55 délután	Gyorsvonat	11.35	délelőtt
Kőrösmező	10.12 éjjel	Személyvonat	1.22	délután
Szerencs—Debreczen				
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonat	5.—	reggel
Szerencs	12.07 délután	Személyvonat	9.03	délelőtt
Szerencs	7.53 este	Személyvonat	5.10	délután
Nagy-Léta—Vértes—Debreczen				
N.-Léta—Vértes	7.18 reggel	Vegyesvonat	5.25	reggel
N.-Léta—Vértes	3.13 délután	"	1.05	délután
Tisza-Lök—Debreczen				
Tisza-Lök	8.17 reggel	Vegyesvonat	5.06	reggel
Tisza-Lök	6.35 este	"	2.35	délután
H.-Nánás	3.30 délután	"	1.30	délután
Füzes-Abony—Debreczen				
Tisza-Füred	8.— reggel	Vegyesvonat	4.18	reggel
Füzes-Abony	5.45 délután	"	11.35	délelőtt

Van szerencsénk a n. érd. közönséget értesíteni, hogy raktárunk

női divat osztályát

az őszi téli idényre a legújabb

Szines és fekete selyem
Gyapju női ruhaszövet
Flanell, mosó velez
Téli kendő, sál
Ruhadiszek és béléсарukkal

úsan felszereltük.

A Kunz József és Társa cégtől átvett árukat pedig

rendkívüli jutányos áron

árusítjuk.

Kiváló tisztelettel
Donogán és Somossy
Kunz József és társa utódai.

Kardos László

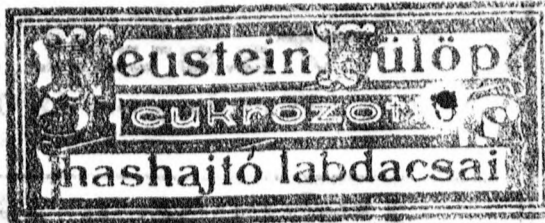
áruházában,

Kossuth-utca 9.

Az őszi és téli idényre megérkeztek a sok hasznos érdekes és szép árucikkek, u. m.: Szintartó barchentek, flanellek, flanel takarók, ágyterítők, függönyök, paplanok, madráczok, divány takarók, szőnyegek, kocsis és lópokróczok, bntorszövetek, linoleum és lábtörítők.

Valódi szepeségi-árak, asztalneműek, törülközők, zsebkendők, vásznak, legjobb faj chiffonok, férfi-, női- és gyermek kész fehéreneműek, flanel, posztó és selyem alszozoknyák nagy választéban.

Kossuth u. 42. számú új emeletes ház jutányos áron eladó esetleg egy kisebb ház vagy, földbirtokkal eleserélhető.

(Neustein-féle ERZSEBET labdacskok.)

SZEKSZORULÁS

a legtöbb betegségek forrása ellen. Czukrozott külsejük végett még gyermekeknek is szívesen veszik

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekeres, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 40 fillér.

Készpénz előleges pekuldeése mellett bérmentve küldetik.

ÓVÁS! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan Neustein Fülöp hashajtó labdacskait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjeggyel piros-fekete nyomatásban „Szent Liptó” és „Neustein. Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvény-szerűleg védett csomagjainak aláírásunkkal van ellátva.

Neustein Fülöp

„Szent Liptó”-hoz címzet gyógyszer-tára
Wien, Plankengasse. 6.

Raktár Debreczenben: dr. Rothschnek V. Emil, Tóth Béla, Balázs Ödön, Mihálovits István, és Füleki Pál gyógyszer-tárában.

Szépség és egészség

Kinek van szeplője?

pattanás vagy hármifolt az arcán, az használja a teljesen ártalmatlan Rozsnyay-féle világhírű

Cerail-arczenőcsöt,

mely az arczbőrt rövid időn fehérré, tisztává és üdévé teszi. Egy tégely ára 1.40 fill., Egy kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan egy drb. 70 fill., Serail-hölgypor egy doboz 1.40-fill. Kitűnő és valódi Epszappan egy drb. 80 fill.

A t. ez. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az nradí szabadságszobrot ábrázolja.

Kapható: Rozsnyay Mátyás gyógytárában Arad Szabadságt.

valamint minden magyarországi gyógytárba.

Idegesség,

verszegénység

és az ebből származó bajok ellen legbiztosabban hat Rozsnyay

Vasaschinabora,

mely saját természetű ménesi édes borral készítve, hatásában minden hasonló készítményt felül mul. Egy üveg ára 2 kor. 10 fill. 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill.

Diszitett női kalap már 2 frttól feljebb. Szörme coliek. Karmantyukban nagy választék.

Hajdu és Biharmegye általános elismert legnagyobb

Női felöltő és női kalap

áruháza

Téli posztó gallér, prémekkel 12 frttól feljebb. Eredeti modell drbok. Színházi gallérok fél árban.

ROZSA LAJOS

Debreczen, Kistémpium-bazár.

Prémes téli kabát már 6 frttól feljebb. Prémes félpaletók már 10 frttól feljebb.

tulhalmozott raktár miatt

nagy alkalmi-eladást

rendez.

Gyermek köpönyeg már 3 frttól feljebb. Szörme gallérok már 8 frttól feljebb.

Debreczen, nyomatott Kutasi Imre utóda könyv-nyomdájában.